

РЕЦЕНЗИЯ

за процедура по конкурс за академична длъжност „професор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Гражданско образование, антикорупционно образование) за нуждите на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по педагогика, катедра Социална работа

Рецензент:

проф. д-р Силвия Николаева Николова

По конкурса е постъпила и одобрена една кандидатура, а именно на доц. д-р Лиляна Иванова Стракова, която е щатен преподавател към Факултета по педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“. След проведена процедура за проверка на допустимостта, с решение на съответната факултетска комисия тя е допусната до участие в конкурса.

1. Анализирани данни по отношение съответствието на кандидатурата спрямо минималните и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

От представената документация е видно, че кандидатурата на доц. д-р Лиляна Стракова напълно съответства на изискванията на Закона за научните степени и звания, както и на Правилника на СУ за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, а именно:

- Кандидатката по конкурса е заемала академичната длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ в продължение на 21 години от 2000 г. до момента.
- От 1990 г. тя има образователната и научна степен "доктор" в същата област на висше образование и професионално направление като настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“.
- Доц. д-р Лиляна Стракова е представила публикуван монографичен труд в областта на конкурса, който не повтаря представени за придобиване на образователната и научна степен "доктор" предишни нейни публикации и за заемане на академичната длъжност "доцент", и е нейно оригинално авторско творчество, удостоверено с декларация по чл. 115, ал. (1), т. 5 от Правилника за

условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“

- Кандидатката е представила по конкурса общ списък с включени 60 оригинални научноизследователски трудове и публикации, от които 47 по профила на конкурса, поради което в своята съвкупност именно те ще бъдат обект на рецензиране.
- Нейната кандидатура отговаря на минималните национални изисквания по бл.2б, ал.2 и 3 на ЗРАСРБ, а така също и на допълнителните изисквания на СУ „Св. Кл. Охридски“, като количествените стойности по групи показатели са както следва:

Група от показатели А:	50 (при изискуеми 50)
Група от показатели В:	100 (при изискуеми 100)
Група от показатели Г:	517,5 (при изискуеми минимум 200)
Група от показатели Д:	245 (при изискуеми минимум 100)
Група от показатели Е:	540 (при изискуеми минимум 100)
Общо по всички показатели:	1452,5 (при 550 минимално изискуеми)

Както е видно от представени данни, по трите групи показатели (групи Г, Д и Е), по които съществува възможност за постигане на по-високи от минимално изискуемите точкови балове, доц. Стракова събира общо *1302.5 т.*, което е повече от три пъти над необходимите 400 т. (200+100+100 т.).

С показателите от група А (50 т.) се оценява наличието на докторска степен, каквато кандидатката е защитила успешно още през 1990 г. на тема „Нравственото развитие на учениците в 1- 3 клас“ с научен ръководител проф. д-р Доно Василев.

С показателите от група В (100 т.) се оценява наличието на хабилитационен монографичен труд, какъвто в случая се явява изданието през 2021 г. „Граждански ценности и гражданско образование“ (Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София. ISBN 978-954-07-5204-4). Трудът е с обем от 236 страници, с научно рецензиране от трима хабилитирани рецензенти, заемащи академична длъжност „професор“ в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“, и съдържа увод, два раздела и списък на използваната литература. По-детайлното му рецензиране от гледна точка на приносните му качества ще бъде направено в следващата част на рецензията.

Показателите от група Г (517,5 т.) се отнасят до публикационната активност на кандидата по конкурса, която в случая е над 2,5 пъти по-висока от заложената в минималните изисквания (200 т.). В представената документация доц. д-р Лиляна

Стракова е представила пълен списък от 60 заглавия със свои публикации, от които за участие в конкурса е предложила 47, от които 39 отговарят на изискванията на показателите от група Г - 3 бр. реферирани и индексирани статии, 9 бр. студии и 24 бр. статии в нереферирани списания или сборници, 3 бр. глави от колективни монографии.

По отношение на *минималните изисквания в група Д* (30 т. за цитирания в индексирани и реферирани списания и томове, а така също и в нереферирани издания с научно рецензиране), кандидатката е представила списък, който съдържа:

- 5 цитирания / рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове (SCOPUS и WoS, 75 т.);
- 13 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране (130 т.);
- 8 цитирания / рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране (40 т.).

По *група от показатели Е* (540 т.) кандидатката е представила един колективен учебник, едно учебно помагало, и четири други по типология учебни издания. Тя е автор на редица учебни програми по гражданско и антикорупционно образование за бакалавърските програми на ФП по професионално направление 1.2. Педагогика, а така също и на такива за магистърската програма „Съвременни образователни технологии“: Взаимодействието между семейството и училището; Работа с деца с агресивно поведение; Образователни и възпитателни ценности в учебното съдържание; Стратегии за повишаване ефективността на учителя като класен ръководител. Кандидатката е научен ръководител на един успешно защитил докторант и двама в процес на работа над дисертационните си изследвания. Проектната активност на кандидатката, която също се оценява по този критерий, потвърждава нейната широкоспектърна свързаност с научните и практико-приложни измерения на гражданското и антикорупционното образование. На практика тя е участвала в едни от най-значимите национални и международни проекти в двете тематични области, реализирани успешно у нас в периода от 2000 г. насам. В системата „Авторите“ са регистрирани 19 проекта с нейно участие, като на 8 от тях тя е ръководител, а 9 от проектите са в тематичното поле на настоящия конкурс за заемане на академична длъжност „професор“. В случая искам да открия някои от най-ярките проектни участия на доц. Стракова.

- Тя е член на изследователски екип, изработил, апробирал методиката за националното представително проучване на тема „Причини за отпадането на

децата от училище в България“ (2006-2007), с подкрепата на МОН и УНИЦЕФ ; анализ и публикувани резултати.

- Доц. Стракова е член на изследователски екип, изработил методиката и реализирал национално представително проучване на тема „Обучение и възпитание в предприемачески дух на българските ученици в общообразователните и професионалните училища в България“.
- Кандидатката по конкурса е член и ръководител на ротационен принцип (съвместно с проф. Г. Димитров, ФФ и проф. Адриана Дамянова – ФСлФ) на междуфакултетен проект „От гражданско образование към граждански компетентности“ (съвместно с ФФ, Исторически ф-т, ФСлФ, 2009-2011 г.)
- Ръководител на проект (ФНИ към МОН) – Гражданското образование на учениците – европейският опит и перспектива. С участието на преподаватели и студенти от ФП, Стопански ф-т, Биологически ф-т, Исторически ф-т, Юридически ф-т.
- Участва в изследователски проекти с антикорупционни насоченост, реализирани съвместно с Център за изследване на демокрацията и Коалиция 2000 в периода 2003-2005 г. Въз основа на това свое експертно участие в проекта, доц. Стракова разработва учебни програми по Гражданско образование и по Антикорупционно образование, които са част от подготовката на студентите по Педагогика, Неформално образование и Социални дейности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Като отчитам минималните и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“, това, което като цяло прави впечатление в публикационната и академична активност на доц. Лиляна Стракова, може да бъде обобщено в три водещи измерения.

Първо, нейните публикационни и академични изяви са свързани с устойчивия й интерес към няколко приоритетни теми, който тя реализира чрез разнообразни по тип и предназначение публикации и активност. По този начин със своето научно творчество тя адресира различни потребители на научна и академична информация – изследователи, студенти и учащи, практики, заинтересовани читатели от съседни / сродни практически полета. Впечатляващ е делът на по-обхватните заглавия, представени като монографични, студийни или проектни теоретико-приложни проучвания. Същевременно много сериозен е и делът на публикуваните научни статии – както в реферирани и индексирани, така и в не реферирани издания. Не на последно

място важна част в научната продукция на кандидатката представляват и учебните книги и помагала, които доц. Стракова публикува и прилага в своята академичната и преподавателска работа.

Второто измерение на публикационните ѝ изяви, за което представените заглавия дават основание да бъде отбелязана специално, е свързано с добрия баланс между самостоятелните и колективни издания, в чието създаване и издаване доц. Стракова е участвала. Смятам, че за съвременния изследовател е изключително важно да може да се утвърждава успешно не само като индивидуален експерт и автор, но и като търсен и ефективен екипен член. Данните сочат, че въпреки че в повечето случаи тя е единствен автор на представените за рецензиране публикации (само две от публикациите са в съавторство), то преобладаващата част от включените заглавия са продукти от различна по форма и контекст екипна, вкл. много често интердисциплинарна работа - по линия на екипни изследователски проекти, програми, форуми и др.

Третото позитивно измерение на публикационната и експертна активност на кандидатката асоциирам с идентифицираня в нейната професионална биография устойчив баланс между собствено изследователска и преподавателска ангажираност, от една страна, и нейната активна професионална и гражданска изява и участие в практически ориентирани инициативи, целящи реализацията на новите идеи, модели и програми. Това говори за експертна устойчивост, но същевременно и за едно добре приоритизирано професионално и кариерно развитие.

Направеното по-горе обобщение и анализ на представената кандидатура по отношение на минималните и допълнителни изисквания към публикационната активност на кандидатката за заемане на академичната длъжност „професор“ дава основание да се обобщи, че *доц. д-р Лиляна Стракова напълно удовлетворява изискванията за обем и разнообразие на академичната си ангажираност и продуктивност като изследовател, преподавател, научен ръководител на проекти и докторанти, автор на монографични и студийни публикации, учебни и учебно-помощни издания, както и на научни статии в реферирани и индексирани, а така също и в нереферирани научно рецензирани списания и издания.* Цялостната ѝ работа, оценена с официално приетите в България наукометричните показатели и скали, надхвърля над 2,5 пъти минималните изисквания по всичките пет приложими по конкурса критерии.

2. Данни за професионалното развитие, академична и експертна дейност на кандидата, които не са обхванати директно от минималните и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

Доц. д-р Лиляна Стракова е магистър по педагогика (1976-1981) на СУ „Св. Климент Охридски“, където разработва и през 1990 г. успешно защитава своята докторска дисертация на тема „Нравственото развитие на учениците в 1 – 3 клас“ с научен ръководител проф. д-р Доно Василев.

От представената професионална автобиография става ясно, че професионалният път на доц. Стракова в образователната сфера започва през 1989 г. като учител в София, където последователно работи в 22-ро и 135-то училище. От 1991 г., след успешно приключване на докторантурата си, на основата на спечелен конкурс тя започва работа като асистент по Педагогика в УНСС, където остава до 1993 г. През същата година, отново след спечелен конкурс, кандидатката е назначена за главен асистент по Теория на възпитанието към катедра „Теория на възпитанието“ на Факултета по педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“, а от 2000 г. е доцент към същото научно звено. Като хабилитиран преподавател тя разработва оригинални авторски учебни програми и преподава по няколко дисциплини, свързани с профила на конкурса, а именно: Гражданско образование, Антикорупционно образование, Образователни и възпитателни ценности в учебното съдържание.

В предоставената от кандидатката справка за професионалния ѝ опит са отбелязани някои нейни експертни роли и дейности, които също са свързани с профила на конкурса за заемане на научната длъжност „професор“, тъй като са показателни за естествената свързаност между работата ѝ като университетски преподавател и изследовател, от една страна, и нейната активна роля и участие в практическите трансформации на практиката на гражданското и антикорупционното образование както на национално, така и на регионална равнище, от друга. Тук по-специално ще коментирам тези от тях, които не могат да бъдат оценени директно чрез групите показатели за изпълнение на минималните изисквания за заемане на научната длъжност „професор“, но индиректно дават ценна информация не само за публикационната ѝ активност, но и за паралелната ѝ професионална ангажираност по популяризиране, прилагане и разпространение на иновативните идеи и практики. В тази връзка следва да отбележа, че по моя преценка, при окомплектоване на пакета с

документи по конкурса, кандидатката е проявила известна скромност, като в описанието на професионалния си път (CV.pdf; WorkExperience.pdf; допълнение към CV.docx), не е включила редица свои значими експертни участия и принос. За тях може да се съди по-скоро на основата на предоставените копия на документи и артефакти от редица други нейни изяви (Artefacts.pdf) . Ето защо, в ролята си на вътрешен член на научното жури, който от първа ръка познава професионалния път на доц. Стракова от нейното назначаване на щатна позиция към Факултета по педагогика през 1993 г. (аз самата съм във факултета от 1986 г.), считам за свое професионално задължение в рецензията си да анализирам и представя някои от тези специални нейни експертни роли и изяви, които не само обясняват устойчивия ѝ изследователския интерес към сферата на гражданското и антикорупционното образование, но също така правят по-видим и разпознаваем цялостния ѝ принос към тяхното утвърждаване и мултиплициране на добрите им практики.

От гледна точка на нейния личен принос за развитието на университетските програми към Факултета по педагогика, следва специално да се отбележи фактът, че през 2010 г. тя инициира и участва в създаването на магистърска програма „Съвременни образователни технологии“, която дава възможност за получаване на педагогическа правоспособност на специалисти с различна базисна квалификация. От тогава до момента програмата дава възможност за университетска подготовка на най-високо равнище на над 150 учители по различни учебни предмети.

През същата 2010 година, по инициатива на доц. Лиляна Стракова се поставя началото на учебно-научна лаборатория по Гражданско образование към Факултета по педагогика на Софийския университет, на която тя е ръководител от нейното създаване. Благодарение на усилията на членовете на лабораторията в живота на Факултета по педагогика се разработиха и утвърдиха редица партньорски инициативи, реализирани съвместно с национални институции, неправителствени организации, други висши учебни заведения у нас и зад граница. Затова не е случайно, че като доказан експерт в това академично поле, тя често е канена да стане член на различни експертни комисии, групи, журита и др.

Освен на факултетско равнище, доц. Лиляна Стракова разгръща активна професионална дейност и в общоуниверситетски контекст. Може би най-впечатляващата ѝ изява от гледна точка и на профила на настоящия конкурс, е участието ѝ в създаването на институцията „Академичен омбудсман“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и УНСС, както и в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Тази

уникална управленска иновация се реализира по проект „Прозрачност и гласност чрез академичен омбудсман“, в тясно сътрудничество с Демократичната комисия към посолството на САЩ в София и в активно партньорство с Фондация „Социален диалог“, с и ректорските ръководства и преподаватели от СУ и УНСС. Благодарение на този мащабен партньорски проект институцията „академичен омбудсман“ на Софийския университет започва да функционира през 2004 г. с назначаването на първия академичен омбудсман, проф. дбн Добриня Темнискова (академичен омбудсман за периода 2004 – 2011 г.). На практика тази иновативна академична институция изпреварва създаването на Националния омбудсман на България, чийто първи ръководител Гиньо Ганев стартира своя мандат през 2005 г. (13 април 2005 г.). Именно благодарение на този свой професионален и обществен ангажимент доц. Лиляна Стракова разработи и утвърди един от първите за страната университетски курсове по Антикорупционно образование, което я направи разпознаваем експерт в това поле не само на университетско и местно, но и на национално равнище.

Анализирайки експертния авторитет и дейност на доц. Стракова, който е важен за настоящия конкурс, следва да се отбележат още някои факти от нейното участие в академичния живот на факултета, университета и другите академични организации в страната.

1. Участие в продължаващата квалификация на учители по покана на РУО: в Бургас, Кърджали, Пазарджик, София-град и София-област; Благоевград и др. Теми: Формиране на граждански ценности у децата (в предучилищна възраст) и учениците; Правата на децата и гражданското образование; Превенция на агресията в училище; Формиране на социална и емоционална интелигентност на учениците; Причини за отпадането на децата от училище в България; Полово и сексуално образование и пр.
2. Автор на квалификационни учебни програми и водещ обучения по теми като: „Правни аспекти на социалната работа с деца и семейства“; „Модел на социална работа с деца и семейства“ към ЦРЧРРИ (Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи, база Кремиковци към МТСП; „Антидискриминационният фокус на европейската социална политика“; „Антикорупционни мерки в различните сфери на социалната практика“, реализирани в обучения на служители от държавната администрация по проект на програма „ФАР“ и др.

3. Член на научно жури по конкурс за добри практики в предучилищното и училищното образование (2015-2020 г.) на тема „Образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“, организиран от МОН, СБУ, фондация „Фридрих Еберт“, община Пазарджик, община Велинград и пр.
4. Член на Координационния съвет на Центъра за развитие на човешки ресурси и регионални инициативи (ЦРЧРРИ) към МТСП от 2015 г. до сега вкл.
5. Инициира и фасилитира партньорството на ФП с неправителствени организации (ЦИД, Социален диалог, Коалиция 2000, Амалипе и др. с цел реализиране на целите на гражданското и антикорупционното образование.
6. Фасилитира партньорството на ФП със Съюза на българските учители относно повишаване качеството на обучението и възпитанието на децата и учениците от уязвими социални групи.
7. Инициира и фасилитира партньорството на ФП с други висши училища – изготвяне на рецензии и становища; с държавните агенции – АСП, Агенция по заетостта, Държавна агенция за закрила на детето, със Столична община и др. с цел подкрепа за реализиране на целите им и повишаване качеството на подготовката на студентите вкл. практическата подготовка по специалностите - Педагогика, Социални дейности и Неформално образование.
8. Инициира, организира и участва като изследовател и основен докладчик в конференции, работни срещи (с представители на държавната администрация, работодателски базови организации, директори на училища, НПО), дискусии и др. форуми на университетско, междууниверситетско, национално, за региона (Македония – Щипски и Битолски университети и пр.).
9. През периода след заемане на академичната длъжност „доцент“ е канена като лектор в няколко национални университети у нас и в чужбина:
 - 2000-2002 г. – Нов Български Университет, София (преподавател)
 - 2000 – 2003 г. – ЮЗУ „Неофит Рилски“
 - 2005 г. – Хумболтовия университет, Берлин, ФРГ (член на работна група);
 - 2010 г. - Университет „Жул Верн“, Амиен, Франция (гост лектор);
 - 2013 до сега – член на редколегията на Годишника на СУ, книга Педагогика
 - 2013 до сега – член на редколегията на електронното списание по социална работа към СУ „Св. Кл. Охридски“
10. В периода от 2007 до 2014 г. доц. Лиляна Стракова е била избрана за два мандата като ръководител на катедра „Социална работа“, а от 2019 г. и по

настоящем е декан на Факултета по педагогика. В тези си изборни академични роли и отговорности тя е съдействала активно за утвърждаването на изследванията и иновативните практики в полето гражданското и антикорупционното образование като водещи и определящи облика на академичните звена.

В обобщение, *целият образователен и професионален път на доц. Лиляна Стракова е неразривно свързан с българското образование и педагогика. За времевия период след нейното назначаване на академичната длъжност „доцент“ през 2000 г., който е основен обект на оценка и рецензиране по настоящия конкурс, преобладаващата част от нейните творчески научни и приложни усилия са посветени именно на развитието на гражданското и антикорупционното образование не само като полета на научни изследвания и университетско преподаване, но и като сфери на значими активни политики и практически иновации и реформи.*

3. Оценка за качеството на научната продукция и научните приноси на кандидата

В представената он доц. д-р Лиляна Стракова справка за оригиналните научни приноси в нейните публикации след заемане на академичната длъжност „доцент“ тя основателно е открила няколко направления:

- Приноси към общата теория на гражданското образование;
- Приноси към създаването и апробирането на авторски изследователски инструментариум за прилагане в тематичните полета на настоящия конкурс;
- Приноси към проучването и концептуализирането на спецификите и предизвикателствата през социално-гражданското развитие, интеграция и закрила на уязвимите социални групи;
- Приноси към проучването и концептуализирането на антикорупционното образование като компонент на гражданското формиране на личността;
- Приноси към приложното апробиране за училищни и университетски нужди на нови обучителните програми за антикорупционно образование, гражданско образование, ценностно развитие и възпитание.

В подкрепа на тази своя саморефлексия и самооценка доц. Стракова е посочила конкретно и коректно публикациите и трудовете, в които се съдържат

откритите приноси. Направената от мен вторична проверка и анализ ми дават основание да потвърдя убедено основателността за подобна систематика на научните приноси на кандидатката. Същевременно, смятам за важно и информативно да открия по-осезаемо една по-специфична, скрита систематика на качеството на нейното научно творчество, бих си позволила да класифицирам приносите ѝ на две надграждащи се равнища на значимост.

Първо равнище: теоретични и концептуални приноси

Те се отнасят до дълбинното изследване на водещите тематични области – гражданско и антикорупционно образование, като при това концептуализирането на второто е оригинален и пионерски принос на доц. Стракова за България. Ако трябва да съм по-детайлна, то тук с основание може да се открият следните значими постижения:

- Историко-философско обогатяване на идеите за същността, целите, съдържанието и методите на гражданското образование в училище, базирано на реконструиран ценностен модел на гражданското образование, който синтезира гражданските /демократичните ценности от класически трудове от епохата древна Гърция и Рим, Просвещението, българската историческа традиция и съвременни проучвания (вж. хабилитационен труд, публ. №2; №22; №24);
- Концептуализиране и разработване на ценностния подход при изследване на организационно-функционалните и съдържателни аспекти на гражданското образование (вж. хабилитационен труд, публ. №2, 17, 22, 34);
- Конструирание и системно обогатяване на съдържанието на гражданското образование по посока на: а) политически и правен ракурс на гражданското образование; б) взаимовръзката между социално-емоционалното учене и гражданското образование; в) социо-културното измерение и г) икономическото направление с акцент на обучението и възпитанието в предприемачество (вж. публ. №2; №17);
- Изясняване и контекстуализиране на компетентностния модел при проучването на различните аспекти на гражданското формиране на учениците, базирано на моралните норми и взаимодействията в училищна и извънучилищна среда (публ. №2, №3; №4; №6);
- Концептуализиране и систематизиране на измеренията на гражданското образование като практическо поле на естествена свързаност между между формалното и неформалното образование (публ. №2; №5);

- Обосноваване на ролята на учителя и на учителската професия за приобщаването към ценностите на гражданското общество; изт. №2; №4
- Теоретично изследване и изясняване на връзката между антидискриминацията и гражданското образование (публ. №7; №11).
- Обосноваване и разработване на социално-гражданската и развиваща функция на социалната работа по отношение на закрилата, защитата и подкрепата на гражданския статут, права, роли и участие на клиентите на социални услуги от най-уязвимите социални групи (публ. №24, №27, №29, №30, №32, №35).

Второ равнище: методико-инструментални и приложни приноси

В тази група съм обобщила приносния характер на публикациите, в които доц. Стракова е представила продуктите от изследователски проекти и дейности, насочени към създаване, апробиране и прилагане на иновативни изследователски методики и инструменти, разработване на оригинални практически модели и обучителни програми, като:

- Създаване и апробиране на изследователски инструментариум за диагностика и проследяване на динамиката на ценностно-нравственото развитие на учениците в периода на тяхното училищно обучение (публ. № 11, №14, №16, №25, №30, №40);
- Създаване на приложни учебни материали за обучение и самообучение по ключови теми и въпроси, свързани с корупцията и мерките за нейното ограничаване в образователен контекст (публ. 42);
- Конструирание, апробиране и утвърждаване на нови учебни програми по гражданско образование и по антикорупционно образование за подготовката на студенти по Педагогика, Неформално образование и Социални дейности в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

В обобщение, прегледът на научната продукция, представена за рецензиране по настоящия конкурс дава сериозни основания за висока положителна оценка на качеството на научната продукция и приноси на доц. д-р Лиляна Стракова. Сред най-ярките ѝ постижения искам да открия оригинално разработения ценностен подход към гражданското образование като елемент от гражданското развитие и участие на съвременните хора и общества. Различни негови аспекти у нас са концептуализирани, изследвани и прилагани и от други български автори (Е. Василева, С. Цветанска и др.). Без аналог в съвременната научна и учебна литература в това научно и академично

поле обаче, е изборът ѝ да постави в устоите на гражданския идеал на съвременното пределно технологизирано и прагматизирано човечество вечните ценности, чиито исторически, политически и културологични корени търси и открива в едни от най-духовно и ценностно наситените периоди от човешката история, оставили ни в наследство неповторими образци на философско-аксиологическо мислене и гражданско присъствие.

Специално внимание заслужава и доказаният широк научен и социален кръгзор на доц. Стракова, който ѝ позволява да излезе извън тесните рамки на традиционните педагогически разбирания за образованието, като функция и отговорност единствено на формалните образователни институции, за да открие и изясни значимите формиращи гражданската култура и компетентност функции и потенциал на неформалното образование и социалната работа.

Не по-малко впечатляващ е и устойчивият интерес и научна пристрастност на доц. Стракова към темите и приоритетите на антикорупционното образование, за чието развитие и утвърждаване тя ще остане един от пионерите на българска почва.

В обобщение, направеният качествен анализ на предоставена за рецензиране научна продукция на доц. Стракова, създадена в периода след нейната хабилитация като „доцент“ през 2000 г., недвусмислено показва, че:

- Тематично тя напълно съответства на шифъра на настоящия конкурс;
- В нея се съдържат оригинални авторски идеи и теоретико-емпирични разработки с безспорно приносно значение както на теоретично, така и на практико-приложно равнище.

Всичко това ми дава основание за висока качествена оценка на нейното научно и академично творчество и работа, които по своя тематичен обхват, научна оригиналност, практическа значимост и приложимост напълно съответстват на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“.

Въпроси и препоръки

Смятам за безспорна огромната актуалност и практическа значимост на темите както от сферата на гражданското, така и от тази на антикорупционното образование. Същевременно към тяхното идейно и съдържателно разработване обичайно се подхожда по един по-прагматичен, формален и институционално натоварен начин. Той

контрастира ярко с разработваните от доц. Стракова и малцина други български автори и изследователи измерения на ценностния подход (Е. Василева, С. Цветанска и др.).

Ето защо бих препоръчала на доц. Лиляна Стракова да надгради своите концептуални и системни разработки на ценностния подход към и в гражданското и антикорупционно образование със създаването и внедряването на подходящи практически модели за неговото прилагане спрямо нуждите и възможностите на различните възрастови и социални групи. Подобна философско-аксиологическа и парадигмална промяна е важна и нужна не само за подрастващите поколения, но и за тези индивиди, групи и общности, за които рискът от загуба или лишаване от граждански статут, ценности и права поради съществуващи корупционни или дискриминационни практики е най-голям.

4. Заключение

Като имам предвид както количествените наукометрични минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“, така и качествения анализ на научната продукция, активност и приноси на доц. д-р Лиляна Стракова, убедено подкрепям кандидатурата ѝ по настоящия конкурс и давам положителната си оценка за нейните научни и научно-приложни постижения.

07.07.2021
София

Рецензент:
проф. д-р Силвия Николаева Николова